

Nieodpłatna pomoc prawna: brak przełomu

Posiedzenie połączonych komisji sejmowych: Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej oraz Sprawiedliwości i Praw Człowieka, na którym komisje rozpatrywały sprawozdanie z prac podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnej informacji prawnej oraz edukacji prawnej społeczeństwa odbyło się 22 czerwca. Naczelną Radę Adwokacką na tym posiedzeniu reprezentowali adw. Jacek Trela wiceprezes NRA oraz adw. Rafał Dębowski, sekretarz NRA.

W trakcie prac przedstawiciele NRA zgłaszali postulaty co do kształtu ustawy. Adw. Jacek Trela zwrócił m.in. uwagę na rozbieżność między stanowiskiem resortu sprawiedliwości wyrażonym w zestawieniu uwag zgłoszonych w czasie konsultacji społecznych, a treścią art. 10 ustęp 2 projektu rozpatrywanej ustawy, którą ministerstwo sprawiedliwości rozumie jako formę przymusu wobec adwokatów i radców prawnych do świadczenia pomocy prawnej. Adwokatura stoi na stanowisku, że pomoc taka powinna być świadczona przez adwokatów, którzy wyrażą chęć i gotowość udziału w tym systemie.

Wśród licznych zastrzeżeń adw. Rafał Dębowski zgłosił postulat doprecyzowania zapisów o porozumieniu zawierającym między starostą powiatu a samorządami adwokackim i radcowskim. Wobec faktu, że na terenie powiatu działają dwa samorzady, nie wiadomo, czy ma być zawierane jedno wspólne czy dwa osobne porozumienia.

Adw. Rafał Dębowski zwracał też uwagę na zbyt szeroki krąg podmiotowy osób uprawnionych do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej. Wbrew intencjom ustawodawcy, zapisy w projekcie ustawy pozwalają na korzystanie z tego systemu również osobom zamożnym. Przedstawiciele NRA wskazywali na fakt, że wbrew zapewnieniom przedstawicieli rządu ustawa pozwala na korzystanie z systemu cudzoziemcom, choć dla nich przygotowywane jest osobne rozwiązanie legislacyjne zapewniające bezpłatną pomoc prawną. Warto odnotować, że nie została przyjęta również poprawka zgłoszona przez Związek Powiatów Polskich, aby z pomocy prawnej mogły korzystać wszystkie osoby od 18 do 26 roku życia.

Adw. Jacek Trela zwracał uwagę, że stawka przewidziana dla adwokatów i radców prawnych – 63 zł, obciążona jest jeszcze podatkiem VAT, co kłóci się z unijną dyrektywą, mówiącą o obowiązku państw członkowskich, by zwalniać z podatku VAT działania o charakterze pomocy socjalnej. Argument ten nie został uwzględniony.

Z przykrością odnotować należy, że osoby prowadzące posiedzenie połączonych Komisji często nie dopuszczały do głosu przedstawicieli Naczelnej Rady Adwokackiej, a uzasadnione postulaty samorządów prawniczych nie znalazły uznania w trakcie prac parlamentarnych.

Podczas posiedzenia – oprócz zmian o charakterze redakcyjno-legislacyjnym – wprowadzono jednak poprawkę do ustawy Prawo o adwokaturze nadającą Naczelnej Radzie Adwokackiej delegację do uchwalenia regulaminu doskonalenia zawodowego. Poprawka ta koresponduje z poprawką dotyczącą radców prawnych.